

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס וזנבניס זצ"ל
נלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
259

לדעת רב שגובה עיקר כתובה ע"י הגט אין לחוש שמא תוציא הגט בבית דין אחר ותגבה שנית - שכשפורע לה הכתובה קורעים הגט, ולראיה שנתגרשה שתוכל להינשא - כותבים על הגט שקרעוהו לא משום פסול אלא משום שגבתה בו כתובתה.

משנה . הוציאה שני גיטין ושתי כתובות, וזמן כתובה הראשונה קודם לזמן גט הראשון, וזמן כתובה שניה קודם לגט שני - גובה שתי כתובות.

הוציאה שתי כתובות וגט אחד, וזמן שתי הכתובות קודם לגט - אם לא הוסיף בכתובה השניה על הראשונה, אינה גובה מהלקוחות אלא מזמן שני, שמחלה לשעבוד כתובה ראשונה, ואם הוסיף בשניה ולא הזכיר בה את הראשונה יכולה לגבות או את הראשונה מזמן הראשון בלי התוספת שבשני, או מזמן השניה עם התוספת, ואם כתב את השניה בלשון תוספת על הראשונה - גובה שתי הכתובות.

הוציאה כתובה ושתי גיטין - אינה גובה אלא כתובה אחת, שהמגרש את אשתו והחזירה, על מנת כתובה הראשונה החזירה. וכן הדין בהוציאה כתובה וגט ועדי מיתה, אך אם זמן הגט קודם לזמן הכתובה, הרי כתובה לה כשחזר ונשאה, ולכן גובה שתי כתובות, מכח הגט ומכח המיתה.

כתובות דף צ"ג.

יום ג' פרשת האזינו - ערב יום הכיפורים תשפ"ג

יום זה מוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה מרת רחל פישער ע"ה בת ר' צבי ז"ל
ת. נ. צ. ב. ה.

דף צ' - ע"א

משנה . קטן שהשיאו אביו ונשאר עמה אחר שגדל, וכן גר שנתגיירה אשתו עמו - כתובתה קיימת, שעל מנת כן קיימה, ודווקא מנה מאתים שהם מתנאי בית דין אבל אין לה תוספת שכתב לה בעודו קטן או גוי (ודברי רב יהודה שגם תוספת יש לה הפרכו מברייתא), ואם חידש והוסיף משהגדיל ומשהתגייר - נוטלת גם מה שחידש.

הדרן עלך פרק הכותב לאשתו
פרק עשירי - מי שהיה נשוי

משנה . מי שהיה נשוי שתי נשים ומת, ואין די בנכסיו לשתי הכתובות - הראשונה קודמת לשניה, ואם מתו נשיו אחריו קודם שהספיקו לגבות - יורשי הראשונה קודמים ליורשי שניה.

קדמה שניה ותפסה - ללישנא קמא אין מוציאים מידה, שבעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבה, ללישנא בתרא מה שגבה לא גבה.

כתובות דף פ"ט.
יום ב' פרשת האזינו - ח' תשרי תשפ"ג
דף פ"ט - ע"א

משנה . אשה המוציאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובתה, ואין חוששים שתוציא גיטה בבית דין אחר ותגבה שנית - שאחר הגבייה קורעים הגט. ואין חוששים שתוציא כתובתה אחר שימות ותגבה שנית בתורת אלמנה - מאחר שקיימא לן שאין כותבים שובר: לסלקא דעתך דרב - המשנה עוסקת רק במקום שאין כותבים כתובה. לשמואל - גם במקום שכותבים כתובה אם הביאה עדים שלא כתב לה כתובה, [ובמקום שאין כותבים גובה כתובתה אפילו אם טוען שכתב כל זמן שלא הביא ראיה שכתב]. למסקנת רב - דין המשנה אמור גם במקום שכותבים כתובה, שע"י הגט אינה גובה אלא עיקר כתובה, וע"י הכתובה גובה רק תוספת כתובה, וממילא אין חשש שתגבה פעמיים.

הוציאה כתובה ואין עמה גט, היא אומרת אבד גיטי, והוא אומר אבד שוברי - אינה נפרעת, שחוששים שמא כבר נפרעה. לשמואל - היינו במקום שאין כותבים כתובה, שאז יש לחשוש שכבר באה לגבות ע"י הגט, והוא טוען שכתב לה כתובה, ולא האמינוהו וחיבוהו לשלם, וכתבו לו שובר ואבדו, לכן כשמוציאה הכתובה אין גובים על ידה. לרב הסובר שגובים ע"פ הכתובה תוספת כתובה, מה שאין גובים על פיה היינו במקום שאין לה עדי גירושין, שאז נאמן שפרעה כיון שיש לו מיגו שלא גרשתיה.

מסכנה ואילך שגזרו על המצוות - אמר רשב"ג שהמוציאה כתובה בלא גט גובה כתובתה.

בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין עמו פרוזבול וטוען שאבדו - הרי זה לא יפרע בו, ולרשב"ג מסכנה ואילך גובה בלי פרוזבול.

דף פ"ט - ע"ב

במקום שאי אפשר כותבים שובר, אף שצריך הלה לשומרו מן העכברים, וכגון: אלמנה גובה כתובתה בעדי מיתה, וכדי שלא תוכל לחזור ולהביא עדי מיתה בבית דין אחר ולגבות כתובתה שנית, וכן כדי למנוע חשש שמא גירשה קודם שמת ואחר שתגבה בעדי מיתה תחזור ותגבה ע"י הגט [לרב שבכל אופן גובים עיקר ע"י הגט] - כותבים שובר לבעל.

אלמנה מן האירוסין - אם כתב לה כתובה גובה עיקר כתובה, ונחלקו ת"ק ורבי אלעזר בן עזריה אם גובה גם תוספת כתובה שהוסיף לה. ואם לא כתב לה כתובה - נחלקו האמוראים אם יש לה עיקר כתובה בתנאי ב"ד.

נשא את הראשונה ומתה בחייו, נשא שניה ומת הוא - שניה ויורשיה קודמים ליורשי הראשונה, שהשניה בעלת חוב ויורשי הראשונה באים בתורת ירושה.

דף צ' - ע"ב

מתה אחת בחייו ואחת במותו - ספק בגמרא אם יש דין כתובת בנין דכרין לבני הראשונה, או לא - כדי שלא יבואו לידי ריב במה שבני הראשונה נוטלים חלק יותר גדול מבני השניה בירושת אביהם, שבני השניה נוטלים כתובת אימם בתורת בעל חוב, ובני הראשונה נוטלים בתורת ירושה, ונחלקו אם יש להוכיח ממתניתין דקתני 'שניה ויורשיה קודמים ליורשי הראשונה', שלשון 'קודמים' משמע שדווקא קודמים, אך אם לאחר שנטלו יורשי שניה עדיין נשארו נכסים יורשים בני ראשונה כתובת אמם מדין כתובת בנין דכרין, או שהכוונה שאם נשארו נכסים יקחו מהם חלקם בתורת ירושה.

לא תקנו כתובת בנין דכרין אלא אם כן יש דינר יותר על סכום שתי הכתובות, שאז אין נחלה דאורייתא נעקרת, ואם מתה אחת בחייו ואחת לאחר מיתתו ספק בגמרא אם נחשב שמתקיימת נחלה דאורייתא במה שבני השניה נפרעים כתובתה בתורת חוב מהירושה, ונחלקו האם יש להוכיח מהמשנה שלא נכתב בה שמדובר דווקא כיש שם מותר דינר, שגם באופן זה נוהג דין כתובת בנין דכרין אם נשארו נכסים לאחר שגבו בני שניה [היינו לפי הצד שבקטע הקודם, שיש לדייק מלשון 'קודמים' שם נשארו נכסים אחר גביית יורשי שניה נוהג דין כתובת בנין דכרין לבני ראשונה], או שאכן המשנה עוסקת דווקא כשיש מותר דינר מלבד מה שגבו בני שניה חוב כתובת אמם.

לרבנן דבירב - לבן ננס פרעון כתובת בני השניה ופירעון בעל חוב נחשבים כמותר דינר שיוכלו בני הראשונה ליטול כתובת בנין דכרין, ולרבי עקיבא אינם נחשבים. לרבה - פרעון בעל חוב לכו"ע נחשב כמותר דינר, כיון שכולם פורעים החוב וזו היא נחלתם, ונחלקו רק בכתובה, כיון שבני השניה רק מקבלים ולא פורעים. לרב יוסף - נחלקו בדין אחת בחייו ואחת במותו, אם נוהג דין כתובת בנין דכרין לבני זו שמתה בחייו.

כתובת בנין דכרין אינה נגבית ממשועבדים, ולכן שנינו במשנה שבני שניה קודמים, שאילו הייתה נגבית ממשועבדים היו בני ראשונה חוזרים וגובים מבני שניה מה שגבו, שהרי כתובת אמן קדמה לכתובת השניה.

כתובות דף צ"א.
יום הכיפורים תשפ"ג

דף צ"א - ע"א

אין דין כתובת בנין דכרין נוהג אלא אם יש מותר דינר יותר על שתי הכתובות, לרבי שמעון דווקא כשיש מותר דינר מקרקע בני חורין, ותנא קמא חולק - ללשון א' סובר שדי בכך שיש מותר דינר מטלטלים, וללשון ב' סובר שדי בכך שהניח מותר דינר בנכסים המשועבדים לבעל חוב, אך לכו"ע צריך מותר דינר ולא פחות.

רב פפא פסק שנוהג דין כתובת בנין דכרין במתה אחת בחייו ואחת במותו, וכתובה נעשית מותר לחברתה, והוצרך לפרש שתי ההלכות, שאילו אמר רק שכתובה נעשית מותר לחברתה יש לומר שהיינו בשתי נשים שמתו בחייו שלכל אחת יש בן התובע כתובת אמו, ואשה שלישית מתה לאחר מותו ויש לה בת שאינה יורשת בנכסי אביה, ורק גובה כתובת אממה, שכתובת

השלישית נעשית מותר ונוהג דין כתובת בנין דכרין ביורשי ראשונה ושניה, אך עדיין אין מוכח שגם ב' אחים שמתו אמם, אחת בחייו ואחת במותו, שיש לבני ראשונה כתובת בנין דכרין ואין חוששים למריבה עם בני שניה הגובים כתובת אמם בתורת חוב.

משנה . אם אין מותר דינר יותר על שתי הכתובות, ואמרו בני כתובה הגדולה הרי אנו מעלים נכסי אבינו ומקבלים אותה ביוקר כדי שיהא שם מותר דינר - אין שומעים להם, אלא שמים הנכסים בבית דין.

נכסים הראויים ליפול להם ירושה מאבי אביהם אינם נחשבים כמוחזק לכללם בכלל הירושה לענין מותר דינר.

היה בנכסיו בשעת מיתה מותר דינר על הכתובות, והוזלו קודם ששמאו בית דין - כבר זכו בשעת מיתה יורשי כתובה גדולה לזכות בכתובת אמם.

דף צ"א - ע"ב

לא היה בנכסיו מותר דינר בשעת מיתה, והתייקרו ויש מותר דינר - לרב עמרם נוהג דין כתובת בנין דכרין, ולרב נחמן כבר זכו בני הכתובה הקטנה בשעת מיתה לחלוק הנכסים בשווה.

לוקח שקנה ב' שדות ממי שהיה חייב כשיעור שיוזי ב' השדות, וטרף בעל חוב אחת מהן, וכשבא לטרוף השניה אמר לו הלוקח: אם שווה לך השדה הראשונה כנגד כל החוב הנח לי השדה השניה, ואם לא קח לך מעות בשיעור כל החוב והנח לי ב' השדות - רמי בר חמא ורב יוסף רצו לדמות דינו לדין משנתנו, שאין בני כתובה הגדולה יכולים להעלות שיוזי הקרקע כדי ליטול כתובת אמם, ואביי ורבא חילקו שדווקא במשנתנו אינם יכולים לומר כן, מפני שמפסידים בכך לבני כתובה קטנה, מה שאין כן כאן שאין הבעל חוב נפסד בכך, שהרי מקבל כל חובו.

לוקח המעלה שיוזי קרקע לסלק בעל חוב המוכר במעות, כשחוזר לטרוף מהמוכר שמכר לו באחריות מה ששילם לבעל חוב - נחלקו אם טורף כל מה ששילם, או כשיוזי שקנה הקרקע שסילק בעל חוב ממנה, והלכה כדעה שניה.

היה חייב ק' זוז ומת והניח קרקע השווה נ' זוז, ובא בע"ח לטרוף הקרקע, ונתנו לו היתומים נ' זוז, יכול לשוב ולטרוף מהם הקרקע עבור נ' זוז הנוספים, שמה שפרעוהו נ' זוז בסתם היה מפני מצוה דרבנן לפרוע חוב אביהם משום כבוד אביהם, ורק אם אמרו בשעת הפירעון שנותנים דמי הקרקע הרי זה כאילו קנו ממנו הקרקע ולא כפירעון חוב, ואינו יכול לחזור ולטרפה. מכר כתובת, אמו בעוד בעלה קיים, או שמכר שדה המשועבדת לכתובתה לאחר שירשה מאביו, והתנה שאם תבוא אמו לערער יהא פטור, ומתה אמו, ובא הוא וערער על המכירה משום שהוא יורש ועומד במקום אמו - פסק רבא שאמנם לא קיבל עליו אחריות ערעור אמו אבל אחריות עצמו קיבל ואינו יכול לערער.

כתובות דף צ"ב.

יום ה' פרשת האזינו - י"א תשרי תשפ"ג

דף צ"ב - ע"א

ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות, וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות, ובא בעל חוב של ראובן וטרפה ממנו - סבר רמי בר חמא ששמעון חייב לפצות הבעל חוב, ואמר לו רבא שמה שלא קיבל עליו ראובן אחריות כלפי שמעון היינו דווקא מערעור שאינו מחמתו, אבל אחריות הבאה מחמתו בוודאי קיבל עליו, ושמעון פטור.

יורש שמכר קרקע ללוקח שלא באחריות, וחזר הלוקח ומכרה ליורש באחריות, ובא בעל-חוב של המוריש וטרפה גם לדעת רבא צריך הלוקח לפצות את היורש שחזר וקנאה ממנו, משום שבעל חוב של המוריש כבעל חוב של אחר הוא, וכיון שמכרה שלא באחריות לא קיבל עליו אלא אחריות עצמו ולא של מורישו.

המוכר שדה באחריות והלוקח עדיין לא פרע לו תשלום השדה אלא זקפו במלוה, ומת המוכר, ובא בעל חוב של המוכר לגבות השדה, ופייסו הלוקח במעות דמי השדה שחייב ליתומים - יכולים היתומים לתבוע מהלוקח את דמי השדה, ואינו נפטר בזה שנתן המעות לבעל חוב, שהרי מעות השדה שבידו מטלטלי יתומים הם ואינם משועבדים לבעל חוב, ואינו יכול לחזור על היתומים מחמת אחריות שקיבל על השדה מאביהם, שהרי לא ירשו קרקע מאביהם. ואם הלוקח פיקח יפרע ליתומים את דמי השדה בקרקע, ויחזור ויטרפנה מהם לאחריות מקחו, שיתומים שגבו קרקע בחוב אביהם הרי היא כקרקע שירשו מאביהם ובעל חוב חוזר וגובה מהם.

לזוה שמכר כל שדותיו בשטר אחד, וחזר הלוקח ומכר שדה בינונית ללוקח שני - רצה בעל חוב גובה עידיית שנשארה ביד לוקח ראשון - שאומר לו אתה נכנסת תחת הלווה, וכל זמן שאמצא אחת משדותיו בידך לא אטריח לוקח שלך, רצה גובה מלוקח השני - שלקח שדה הבינונית המשועבדת לבעל חוב, והיינו דווקא אם לא הניח אצל לוקח ראשון בינונית, שאם הניח יכול לומר לבעל חוב הנחתי לך מקום לגבות חובך מלוקח ראשון. אבל אם לא לקח הראשון כל השדות בבת אחת, אין יכול בעל חוב לגבות מלוקח שני אלא אם לקח השדה שקנה לוקח ראשון באחרונה, אך אם קנה השדות שקנה לוקח ראשון תחילה, הרי לא נשתעבד לבעל חוב כל זמן שיש לו לגבות מבני חורין - שדות שעדיין ביד הלווה, וממילא גם מלוקח שני אינו יכול לגבותה.

דף צ"ב - ע"ב

לזוה שמכר כל שדותיו באחריות, ובא בעל חובו לגבות מהלוקח - אם יש ללווה איזו טענה נגד הבעל חוב (כגון שבידו לטעון כנגדו שגם הוא חייב לו כנגד החוב, וכן יכול להשביעו שעדיין לא פרעו) יכול לבא ולטעון, ואין הבעל חוב יכול לומר לו לאו בעל דברים דידי את שהרי איני טורף ממך, משום שאומר לו הלווה מה שאתה מוציא מהלוקח יחזור עלי, וי"א שהוא הדין במכר לו שלא באחריות, משום שטוען שאינו רוצה שתהא ללוקח עליו תערומות.

כתובות דף צ"ג.

יום ו' פרשת האזינו - י"ב תשרי תשפ"ג

דף צ"ג - ע"א

לקח שדה שלא באחריות ויצאו עליה עוררים - קודם שהחזיק בה בדישה על מצריה יכול לחזור בו, אפילו קודם שטרפיה ממנו, אם עדיין לא נתן מעות, אחר שהחזיק בה - אינו יכול לחזור בו, שכבר קנאה בחזקה ונתחייב במעותיה. וי"א שאפילו אם קנאה באחריות אינו יכול לחזור בו בטענה שסוף סוף אחזור עליך לתבוע ממוני ולמה אצטרך לטרוח בבית דין ובדיינים, שמשלב לו המוכר: כשתצא השדה מידיך בדין אשלם לך, שהרבה עוררים אינם זוכים בדין.

משנה. מי שהיה נשוי שלש נשים ומת, כתובה של זו מנה ושל זו מאתיים ושל זו שלש מאות, ושלשתם נחתמו ביום אחד:

אין שם אלא מנה - חולקות בשווה, שכח שלשתם שוה בשעבוד מנה.

היו שם מאתיים - לתנא דמתניתין (רבי נתן) במנה ראשון ששעבוד כולם שווה - חולקות בשווה, ובמנה שני ששעבוד בעלת המאתיים ובעלת השלש מאות שוות - הן חולקות בו (ונמצא: ראשונה - 33 ושליש, שניה ושלישית - 83 ושליש). לרבי - כיון שכל נכסיו אחראים לכל הג' כתובות - שלשתם חולקות בשווה.

היו שם שלש מאות - לתנא דמתניתין (רבי נתן) מנה ראשון ומנה שני - כנ"ל בהניח מאתיים, ומנה שלישי נוטלת בעל השלש מאות (ונמצא: ראשונה - 33 ושליש, שניה - 83 ושליש, שלישית - 183 ושליש). לרבי - כיון שכל נכסיו אחראים לכל הג' כתובות שלשתם חולקות בשווה.

היו שם מאתיים, וכתבה בעלת מאתיים לבעלת מנה דין ודברים אין לי עמך במנה - לתנא דמתניתין חולקות בעל מנה ובעלת השלש מאות במנה הראשון, ובמנה השני גובה בעלת המאתיים שבעים וחמש ובעלת השלש מאות רק עשרים וחמש כיון ששעבודם שוה בו ובעלת המאתיים לא נתנה חלקה במנה הראשון לבעלת המנה שלא סילקה עצמה אלא מלריב עמה. נמצא: ראשונה - 50, שניה ושלישית - 75.

היו שם שלש מאות וכתבה בעלת שלש מאות לבעלת מאתיים ולבעלת מנה דין ודברים אין לי עמכם במנה - לתנא דמתניתין חולקות בעלת המנה ובעלת המאתיים במנה הראשון, ובמנה שני חולקות בעלת מאתיים ובעלת שלש מאות, ומנה שלישי כולו לבעלת שלש מאות. נמצא: ראשונה - 50, שניה - 100, שלישית - 150.

נפלו להם שבעים וחמשה - חולקות בשווה, ואם נפלו אח"כ עוד מאה עשרים וחמשה - כיון שבעלת מנה תובעת שבעים וחמשה לכן חולקים סכום זה בשווה ביניהם, והשאר מתחלק בין בעלת מאתיים ובעלת ג' מאות. נמצא: ראשונה - 50, שניה ושלישית - 75. ואם נפלו בפעם שניה מאתיים עשרים וחמש - ע"ה חולקות בשווה, מאה חולקות בעלת המאתיים ובעלת הג' מאות, וחמשים שנשארו הם לבעלת ג' מאות. נמצא: ראשונה - 50, שניה - 100, שלישית - 150.

דף צ"ג - ע"ב

שלשה שהטילו מעות לכיס לקנות סחורה - לשמואל אם לקחו שור לחרישה וחורשים בו, כיון שאין חלקו של זה מועיל בלא חלקו של זה - חולקים הריווח בשווה ולא לפי ממון. השביח בבשר ושחטוהו - לרבה מודה שמואל שכל אחד נוטל לפי מעותיו, שהרי מתחלק לפי אברים, לרב המנוגא גם בזה הריווח מתחלק ביניהם בשווה.

שלשה שהטילו זוזים ישנים לכיס, ונשאו ונתנו בהם עד שיש בידם מטבעות חדשים היוצאים בהוצאה, וכן להיפך שהכניסו חדשים ונפסלו המטבעות, כשבאים לחלוק המטבעות חולקים לפי המעות שהטיל כל אחד לכיס, אפילו לדעת שמואל, כיון שאין חולקים השכר אלא מה שבעין. אבל אם נוספו מטבעות או שנפסד - הריווח וההפסד לאמצע.

כתובות דף צ"ד.

יום שב"ק פרשת האזינו - י"ג תשרי תשפ"ג

דף צ"ד - ע"א

משנה. מי שהיה נשוי ד' נשים ומת - הראשונה קודמת לשניה, שניה לשלישית, שלישית לרביעית. ראשונה נשבעת לשניה אם שניה טוענת שמא לא ישאר נכסים כשיעור כתובתי, וכן שניה נשבעת לשלישית, ושלישית לרביעית.

רביעית שאין אחריה עוד אשה הגובה כתובתה - לת"ק נפרעת שלא בשבועה, לבן ננס אף היא נשבעת. וטעמם: לשמואל - היינו באופן שאחת מן השדות שגבו הראשונות נמצאה גזולה בידו, ונחלקו בדין בעל חוב מאוחר שקדם וגבה, לת"ק לא גבה, ולכך אינה צריכה להישבע, שאם יבא הנגזל ויטרוף תחזור ותוציא מהרביעית, ולבן ננס מה שגבה גבה ולא תוכל להוציא ממנה, ולפיכך חייבת להישבע לראשונות קודם גבייתה. לרב נחמן אמר רבה בר אבון - לכו"ע בעל חוב מאוחר שקדם וגבה לא גבה, ובן ננס חשש שהרביעית תזניח השדה אם לא נשביעה, ולת"ק אין חוששים (ואינה צריכה להישבע ליתומים כדין כל הבא להיפדע מנכסי יתומים, שמדובר ביתומים גדולים). לאביי - מדובר שגובות מיתומים גדולים, ונחלקו אם הדין שהבא לגבות מיתומים אינה גובה אלא בשבועה היינו דווקא כשגובה מיתומים קטנים, או גם כשגובה מיתומים גדולים.

ב' אחים או שותפים שיש להם דין נגד אחר, ודן אחד מהם עמו ונתחייב - לרב הונא אין השותף השני יכול לומר לאו בעל דברים דידי את, אלא כל שותף שליח הוא לחבירו לדון עם בעל דין שכנגדם. ורב נחמן הביא ראייה לדבריו מהמשנה, שהראשונה נשבעה לשניה, ומשמע ששוב אינה צריכה להישבע לשלישית ולרביעית, והגמרא דוחה ראייתו שדווקא שבועה לאחת מועילה לכולם, אבל לענין דין יכול השותף השני לומר אני הייתי יכול לטעון יותר טוב ממנו, אמנם אם היה אז בעיר ולא בא לדין אינו יכול לטעון כן, ומתחייב על ידי חבירו.

דף צ"ד - ע"ב

היו כתובות של כמה נשים יוצאות ביום אחד על בעל אחד, אם כתבו שעות - כל הקודמת לחברתה אפילו בשעה אחת זכתה, ובירושלים היו כותבים שעות.

היו הכתובות יוצאות בשעה אחת ואין שם אלא מנה - חולקות בשווה.

לרבי מאיר עדי חתימה כרתי - הם עיקר הכריתות, לרב אלעזר עדי מסירה כרתי, ואין העדים חותמים על הגט אלא מפני תיקון העולם, שמא ימותו עדי מסירה או ילכו למדינת הים. לרב - הלכה כרבי אלעזר בגט ולא בשאר שטרות, לשמואל - הלכה כרבי אלעזר אף בשאר שטרות.

שתי שטרות היוצאים ביום אחד ולא כתבו בהם שעות, אף שידוע שאחד נכתב בשחרית והשני במנחה, לרבי מאיר שעדי חתימה כרתי - אין זה גובה יותר מזה, שגילו דעתם שאין מקפידים על הקודם לחבירו, וחולקים. לרבי אלעזר שעדי מסירה כרתי - זה שנמסר לו תחילה זכה, ואם אין ידוע למי נמסר תחילה - נחלקו התנאים אם במקום ספק חלוקה עדיפא או שודא עדיפא, ושמואל ורב ששת ורב נחמן פסקו ששודא עדיפא.

שתי שטרי מתנה שיצאו ביום אחד - זיכה רב ששת למי ששטרו נכתב קודם, ואמר לו רב נחמן שכיון שלא נכתבו שעות בשטרות אין הולכים אחר זמן הכתיבה, ופוסקים שודא דדיינא, ואין רב ששת יכול לקיים פסקו מכח שודא, כיון שלא זיכה לו מעיקרו על דעת כך.

שתי שטרות מכר יצאו על שדה אחת, זמנו של אחד ה' ניסן ושל השני ניסן סתם, והעמיד רב יוסף השדה ביד בעל השטר של ה' ניסן, משום שידו של השני על התחתונה - שמא נכתב בכ"ט ניסן, ומאידך אי אפשר לכתוב לשני על האחריות שיש לו שטר טירפא לטרוף לקוחות שקנו מראש חודש אייר ואילך - שהלקוחות יכולים לומר שטרך קודם ללוקח של ה' ניסן והוא לקח שלא כדין, ואינו יכול לגבות מלקוחות אלא אם בעל השטר דה' בניסן יכתוב לו הרשאה, שאז גובה מהם ממה נפשך.

כתובות דף צ"ה.

יום א' ערב סוכות - י"ד תשרי תשפ"ג

יום זה מוקדש לזכות והצלחת ר' שלום יוסף חיים בן מרים לאה לברכה והצלחה וסיעתא דשמיא מרוב כל

דף צ"ה - ע"א

משנה . מי שהיה נשוי שתי נשים ומכר את שדהו המשועבדת

לכתובתו, וכתבה הראשונה ללוקח דין ודברים אין לי עמך, וקנה מידה - השניה מוציאה מהלוקח, והראשונה מהשניה, והלוקח מן הראשונה, וכך חוזרים חלילה עד שיעשו פשרה ביניהם.

לוקח שלקח שדה המיוחדת לכתובה וחזר ולקחה מן האשה וחתמה לו - לרבי יהודה מכרו בטל, שיכולה לומר לא נתכוונתי אלא לעשות נחת רוח לבעלי, לרבי מאיר איבדה כתובתה. לרב אשי מחלוקת התנאים היא רק בשני לקוחות, ולא חתמה לראשון אלא לשני, שבזה סובר רבי מאיר שאילו נתכוונה לעשות נחת רוח לבעלה הייתה עושה כן בלוקח ראשון, אבל בלוקח אחד לכו"ע לא איבדה כתובתה. גרושה שכתבה כן - לכו"ע לא נתכוונה לעשות נחת רוח למי שנתגרשה ממנו ואיבדה כתובתה.

אין גובים מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין, ואפילו הם זיבורית וזכות הבעל חוב בבינונית, ואם נתקלקלו בני חורין גובה ממשועבדים, ואין הלוקח יכול לומר הנחתי לך מקום לגבות הימנו כיון שנתקלקל.

לזה מאחד ואח"כ מכר נכסיו לשניים בזה אחר זה, וכתב בעל חוב ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך, אין לו על הלוקח ראשון כלום, שיכול לומר לו הנחתי לך מקום לגבות הימנו, ואינו דומה לנתקלקל בני חורין שיכול לגבות ממשועבדים - כיון שהפסיד בידים את זכותו בנכסים בני חורין.

דף צ"ה - ע"ב

נכסי לך ואחריך לפלוני, ומכרם הראשון - לרבי השני מוציא מיד הלוקחות, לרשב"ג אין לשני אלא מה ששייר ראשון, אך אסור לכתחילה למכור ולהפקיע זכות ה'אחריך', והמשיא עצה למכור הוא רשע ערום.

האומר לפנויה נכסי לך ואחריך לפלוני ונשאת - הבעל הוא לוקח, ולרשב"ג אין לאחריך כלום במקום הבעל, אמנם אסורה לכתחילה להינשא לו באופן שיזכה בנכסים, כשם שאסור לכתחילה למכור ולהפקיע זכותו של 'אחריך'.

האומר לאשה נשואה נכסי לך ואחריך לפלוני, ומכרה, ומתה, הבעל מוציא מיד הלוקחות - שהרי הוא לוקח ראשון, ו'אחריך' מוציא מיד הבעל - שכיון שהנותן מתנה אמר לה בזמן שהייתה נשואה 'אחריך לפלוני' הרי זה כאומר אחריך יקנה ולא בעלך, והלוקח מוציא מיד 'אחריך', והיינו כדעת רשב"ג שמכירת הראשון מכירה, ומניחים הנכסים ביד הלוקח. ואין אומרים שיחזור חלילה, כיון שהלוקח הוא היחיד מביניהם שיש לו הפסד, ששילם עבור הנכסים.

לזה שיש לו ב' שדות השוות יחד כל חובו, ומכר אחת, וחזר ומכר השניה לאחר, וכתב המלוה ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך, גובה חצי חובו מלוקח ראשון, ואין הלוקח יכול לומר הנחתי לך מקום לגבות הימנו, שהרי חובו כנגד ב' השדות, ולוקח ראשון מוציא השדה מלוקח השני, וחוזר הבעל חוב ומוציאה מיד הלוקח ראשון שהרי גם שדה זו משועבדת לחובו.

הדרן עלך פרק מי שהיה נשוי

פרק אחד עשר - אלמנה ניזונת

משנה . אלמנה הניזונת מנכסי יתומים, בין לאנשי גליל - שמתחייבים בכתובה שיהיו היורשים חייבים לזונה כל זמן שהיא אלמנה, ובין לאנשי יהודה - שהתחייבו רק כל זמן שלא יתנו לה כתובתה, כל זמן שזנים אותה מעשה ידיה שלהן, וכשם שתקנו חכמים שמעשה ידיה לבעלה תחת מזונות.

אין יורשי הבעל חייבים בקבורת אלמנה, שהרי חיוב בעלה בקבורתה הוא תחת כתובתה, ולכן יורשיה היורשים כתובתה הם חייבים בקבורתה.